

Samenvatting input maatschappelijke organisaties voor het raadsprogramma

Gemeente Etten-Leur

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvattingen	4
<i>VNO/NCW</i>	4
<i>ONL voor ondernemers</i>	4
<i>MantelzorgNL</i>	6
<i>Enexis</i>	6
<i>Seniorenraad Etten-Leur</i>	7
<i>Bouwend Nederland</i>	7
<i>Kunsten'92</i>	7
<i>Movisie Online Leren</i>	8
<i>Alliantie Digitaal Samenleven</i>	8
<i>Publieke Omroepen NLPO</i>	9
<i>Monumentenhuis Brabant</i>	9
<i>Corporatie Brundtland</i>	9
<i>Ruimte voor Collectief Wonen</i>	10
<i>Kenniscentrum Sport & Bewegen</i>	11
<i>Platform31</i>	11
<i>Provincie Noord-Brabant over verkeersveiligheid</i>	12
<i>Sportinnovator</i>	12
<i>Fietsersbond</i>	13
<i>Toiletalliantie</i>	13
<i>JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)</i>	14
<i>ALS Patients Connected</i>	14
<i>Waterschap Brabantse Delta</i>	15
<i>Nationale Agenda Laadinfrastructuur</i>	15

<i>Stichting Fairtrade Gemeente Nederland.</i>	15
<i>Holland Solar</i>	16
<i>GGD West-Brabant</i>	16
<i>Energie Transitie Regie (ETR)</i>	16
<i>Taskforce wonen en zorg</i>	17
<i>A&O Fonds gemeenten</i>	17
<i>Taskforce RIEC Brabant Zeeland</i>	18
<i>Alzheimer Nederland</i>	18

Samenvattingen

VNO/NCW

Het VNO/NCW heeft een 10-punten programma voor gemeenteraden ontwikkeld met zaken die zij graag aan een nieuwe gemeenteraad/college aan de orde willen brengen. Deze tien punten zijn:

- 1: Zorg voor betere stroomlijning van vergunningstrajecten voor het bedrijfsleven, pro-actief zijn rondom de nieuwe Omgevingswet en doorbreek de impasse op het stikstofgebied
- 2: stimuleer woningbouw en verruim het woningaanbod met meer betaalbare en duurzame huizen
- 3: Richt een loket in waar werkzoekende en werkgevers elkaar kunnen ontmoeten.
- 4: investeer, samen met betrokken partijen, in een goede elektrische infrastructuur zodat bedrijven hun duurzame ambities kunnen realiseren
- 5: Blijf investeren in hoogwaardige bedrijventerreinen
- 6: Werk aan een toekomstig, maar realistisch, mobiliteitsbeleid. Dit moet zowel haalbaar als duurzaam zijn.
- 7: Voorkom lastenverhoging voor bedrijven en houd rekening met de uitwerking van Corona op bedrijven.
- 8: Voer een gericht onderwijsbeleid, voornamelijk ook voor bedrijven in groeisectoren zoals de techniek.
- 9: Zorg voor een vitale binnenstad die aantrekkelijk is doordat deze leefbaar is en functies als horeca, cultuur en retail samenkomen.
- 10: facilitair goede huisvesting voor arbeidsmigranten.

ONL voor ondernemers

ONL voor Ondernemers komt op voor de belangen van de ondernemers en heeft als doel om het brede ondernemersklimaat te verbeteren. Zij hebben een dertigtal suggesties voor gemeenten:

Lokale verbinding

- 1: zorg dat er één aanspreekpunt is voor ondernemers binnen de gemeente
- 2: Start een periodiek ondernemersoverleg om in gesprek te blijven met ondernemers
- 3: Durf over gemeentegrenzen heen te kijken.
- 4: Benoem een gemeentelijke of regionale ondernemersombudsman.
- 5: Creëer langetermijnstrategieën op recreatie, toerisme en de verduurzamingsopgave.
- 6: Gemeenten en ondernemers moeten de handen in één slaan wat betreft marketing.

Lokaal ondernemersklimaat

- 7: Stimuleer financiering van kleine kredieten voor MKB-ondernemers.
- 8: Stimuleer lokale innovatieve bedrijven als smart-ups, scale-ups en vooruitstrevende familiebedrijven.
- 9: Geef ondernemers meer zeggenschap over budgetten die specifiek voor hun omgeving zijn gereserveerd.
- 10: Voorkom leegstand in de winkelstraten.
- 11: Verleng de tijdens corona opgezette 'koop-lokaal' acties en behoud de papieren reclamefolders.
- 12: Stimuleer ondernemerschap door de precariobelasting terug te laten vloeien naar de ondernemers.
- 13: Zet in op het behoud van cruciale faciliteiten voor ondernemers als geldautomaten en voldoende parkeerplaatsen.

Regeldrukeffecten

- 14: Stroomlijn de 5 processen waar ondernemers het meeste last van hebben.
- 15: Nieuwe regels worden eerst getoetst aan een MKB-haalbaarheidstoets.
- 16: Vereenvoudig het proces van vergunningaanvragen.
- 17: Bestemmingsplan: snel schakelen is de sleutel.
- 18: Stapeling van toezicht, advies en centraal aanspreekpunt.

Ontzorg ondernemers

- 19: Betaal als gemeente de rekeningen op tijd.
- 20: Steun de startende ondernemers met bruikbare informatie over het ondernemerschap,
- 21: Compenseer ondernemers voor rechtmatig overheidsoptreden (bij bijvoorbeeld een wegafsluiting).
- 22: Verlaag de OZB, net als de leges en lasten.

(Digitale) Veiligheid

- 23: Voor gemeenten ligt er een verantwoordelijkheid om ondernemers te wijzen op de gevaren en kansen van cybersecurity
- 24: Versterk politie- en boa-inzet.

Verduurzaming

- 25: Begeleid ondernemers bij hun wens tot verduurzaming met advies en bundel kennis.
- 26: Investeer in het energienet.

Wonen

- 27: Werk het woningtekort weg.

28: Bouw betaalbare starterswoningen.

Arbeidsmarkt

29: Zet in op de samenwerking tussen ondernemerschap, onderwijs en gemeente

30: Benader actief mensen zonder een baan.

MantelzorgNL

In Etten-Leur zijn bijna 13.000 mantelzorgers actief. Als gemeente is het belangrijk dat het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers goed vindbaar is. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met mantelzorgers die de Nederlandse taal minder machtig zijn of mensen met een andere cultuur. Het is daarnaast belangrijk dat er niet wordt bezuinigd op mantelzorgers maar als gemeente, samen met de zorgpartijen, welzijnsaanbieders en zorgprofessionals samen te werken en de middelen in te zetten daar waar de behoefte zit.

Ook is het voor gemeenten mogelijk om in de toekomst mantelzorgwoningen vergunningvrij te maken, om op deze manier obstakels weg te nemen. Dit kan worden meegenomen in een woonvisie waar ook stil wordt gestaan bij andere relevantie woonvormen die gecombineerd worden met zorg.

Enexis

De netbeheerder vraagt de gemeente om samen op te trekken in het opstellen van een transitievisie warmte. In deze visie moeten de uitdagingen van de komende tijd zoals laadinfrastructuur, zon-op-dak infrastructuur, verduurzaming van woningbouwcorporaties en de definitieve type warmteoplossingen worden meegenomen. Naar aanleiding van deze transitievisie kan er samen een ruimtelijk plan worden opgesteld. Zo moet er waarschijnlijk meer ruimte voor het leggen van kabels komen. Hier kan de gemeente bij het kopen van nieuwe gronden al rekening mee houden om vertragingen te voorkomen. Daarnaast wordt op dit moment terughoudendheid geproefd tussen gesprekken met de gemeente als het gaat om keuzes rondom de warmtetransvisie. De netbeheerder vraagt daarom om gerichte wijkplannen die stap voor stap beschreven kunnen worden. Daarnaast ziet de netbeheerder grote uitdagingen wat betreft de elektrificatie van de logistieke sector, willen zij tijdig worden meegenomen in plannen rondom nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen en zien zij kansen voor een groenere land- en glastuinbouw als het gaat om opwekken en verbruiken van groene energie. Daarnaast ontvangt Enexis graag voor 1 oktober goede input zodat zij aan de slag kunnen met het doorrekenen van de netimpact van de RES (Regionale Energie Strategie). Ook zien zij dat door het tekort aan technisch personeel de uitvoering van de ambities onder druk kan komen te staan.

Seniorenraad Etten-Leur

De seniorenraad erkent dat er op een aantal beleidsthema's al wordt gesproken over senioren maar zou graag willen zien dat er een zelfstandig seniorenbeleid wordt ontwikkeld. In dit integraal programma zouden thema's als zorg, wonen, veiligheid, vroeg signalering, eenzaamheid en dementie worden opgenomen.

Ook staat de digitale veiligheid van ouderen onder druk. Zij krijgen steeds vaker te maken met bankfraude, babbeltrucs en 'phising'. Alternatieve woonprojecten zoals "het Knarrenhof" verdient volgens de seniorenraad aandacht en steun. Locaties in de nabijheid van voorzieningen zoals het leegkomende Nobelaer terrein en de Wipakker zijn hiervoor uitstekend geschikt.

Bouwend Nederland

Er is een groot tekort aan woningen in heel Nederland. Ook zien we steeds hoger wordende bouwkosten. Het is daarom belangrijk om te bouwen naar de wettelijke eisen. Bovenwettelijke eisen stellen zet de betaalbaarheid onder druk. Ook kunnen versnelde en versimpelde procedures en genoeg bouwlocaties helpen in het realiseren van de woonopgave. Onderhoud aan bestaande en goede nieuwe infrastructuur zijn hierin belangrijk. Dit geldt zowel voor wegen, fietspaden, het OV als (internet)kabels. Bouwen aan de toekomst moet ook op een duurzame manier, maar wel realistisch door niet te hoge eisen te stellen. Zelf het goede voorbeeld geven zoals bij het verduurzamen van scholen en gemeentelijk vastgoed helpen hierbij. Hier kan ook de link worden gezocht met het bedrijfsleven. Het is wel belangrijk dat er ook voldoende (technisch) personeel is, dit kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door zij-instromers en instroom van mensen met een uitkering. Hier liggen kansen voor zowel de gemeente als het bedrijfsleven.

Kunsten'92

Kunst en cultuur verbeelden, verleiden, verlichten en verbinden. Kunst vergroot de leefbaarheid en aantrekkingskracht van dorpen en steden, versterkt de economie, verstevigt de saamhorigheid en verrijkt het onderwijs. De culturele en creatieve sector formuleert in de New Creative Deal drie grote ambities:

- 1: Iedere Nederlander moet zijn creatieve talenten op het gebied van kunsten kunnen ontwikkelen.
- 2: De creatieve en kunstsector moet door de lokale overheid, samen met het bedrijfsleven, betrokken worden bij grootschalige en complexe maatschappelijke vraagstukken

3: De culturele en creatieve sector zet samen met overheden in op een vitale sector. Wendbaar en financieel weerbaarder dan voorheen.

Na de Corona-crisis ontwaakt de kunstwereld weer opnieuw. Het is dan ook belangrijk dat deze sector voor iedereen toegankelijk is. Zo heeft de gemeente een rol in het stimuleren van nieuwe doelgroepen als jongeren. Ook moeten er extra middelen beschikbaar worden gemaakt voor een betere ondersteuning van kunstencentra. Het is hierin belangrijk om het aanbod af te stemmen met omliggende gemeenten.

Movisie Online Leren

De wereld bestaat niet alleen meer uit een fysieke omgeving maar steeds meer ook uit een digitale omgeving. Dit zorgt zowel voor kansen als bedreigingen, zo is er momenteel een digitale kloof. Het is daarom belangrijk dat gemeenten in verschillende vormen blijven communiceren en mensen proberen uit te dagen die kloof te verkleinen. Ook kan de gemeente financiële ondersteuning bieden aan mensen die geen apparaat hebben om mee online te gaan. De gemeente Utrecht heeft dit al eerder gedaan door de invoering van de 'U-pas'. Laagdrempelige cursussen aanbieden in bijvoorbeeld het gemeentehuis of buurthuizen kan ook helpen om de digitale vaardigheden van burgers te vergroten. Hierin kan de gemeente een faciliterende rol hebben. De digitale omgeving kan als platform dienen om de burgerparticipatie te vergroten zodat burgers sneller en gemakkelijker op de hoogte kunnen blijven van veranderingen rondom hun omgeving.

Alliantie Digitaal Samenleven

2.5 tot 4 miljoen Nederlanders hebben moeite om digitaal mee te gaan met de huidige tijd. Zij lopen het risico hierdoor niet voldoende mee te kunnen doen met de samenleving. Daarom heeft de Alliantie Digitaal Samenleven een pamflet ontwikkeld met de volgende speerpunten.

- Leer als bestuurder van mensen die aangeven moeite te hebben met de digitale wereld.
- Inventariseer wat er allemaal al wordt gedaan in de gemeente.
- Versterk bestaande initiatieven en verbind vraag en aanbod. De gemeente kan hier als verbinder optreden.
- Zorg dat de gemeentelijke diensten ook toegankelijk zijn voor mensen die minder digitaal vaardig zijn.
- Integreer digitale inclusie in alle portefeuilles.

Publieke Omroepen NLPO

De lokale omroepen zien een versteviging van hun positie graag bekrachtigd worden in de nieuwe college-afspraken. Zij zouden graag de volgende onderwerpen hierin terug willen zien.

- 1: Om het democratische proces in onze gemeente ordentelijk te laten verlopen zijn sterke lokale media en een onafhankelijke lokale journalistiek essentieel.
- 2: Het college hecht er daarom aan dat de komende vier jaar de lokale publieke omroep op professionele wijze het media-aanbod in de gemeente kan verzorgen.
- 3: Het college bevordert bovendien de samenwerking tussen lokale omroepen in de omliggende gemeenten, in aansluiting op de streekvorming zoals die door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt bepleit.

Monumentenhuis Brabant

Monumenten en erfgoed kunnen het verhaal van de gemeente vertellen. Met het oog op de Omgevingswet is het belangrijk om erfgoed als kernkwaliteit van de fysieke omgeving te zien. Daarnaast draagt het bij aan de aantrekkingskracht van en het toerisme naar de gemeente, net zoals het een verbindend karakter kan hebben. Het gebruik en de herbestemming van vrijkomende monumentale gebouwen biedt een duurzame oplossing voor het erfgoed zelf en voor grotere vraagstukken in uw gemeente, zoals krimp of huisvesting. Ga daarom aan de slag met het opstellen van een lokale herbestemmingsagenda. Natuurlijk willen burgers ook energiezuinig leven. In een monument kan vaak veel meer dan je in eerste instantie denkt. Zorg als gemeente dat er een goed informatieloket is. Eventueel kan Monumentenhuis Brabant u hierbij helpen.

Corporatie Brundtland

Van de Gemeente Etten-Leur weten wij dat zij de innovatie omarmt en in de afgelopen jaren al enkele bijzonder vooruitstrevende woongebieden heeft gerealiseerd. Woongebieden om trots op te zijn, zoals aardgasvrije woongebied Schoenmakershoek. Wij zijn ervan overtuigd dat de tijd rijp is voor wederom een nieuw vooruitstrevend woongebied te maken, een nieuwe woonvorm in en voor de Gemeente Etten-Leur, aldus de corporatie. Zij zouden daarom graag met de gemeente om tafel gaan om als partners te werken aan een nieuwe wijk voor 35 gezinnen die willen bouwen aan ecologische en betaalbare woningen.

Ruimte voor Collectief Wonen

De belangenorganisatie komt op voor mensen die een meerwaarde zien in andere woonvormen als in mensen die collectief willen wonen. Zij hebben hiervoor een manifest met tien punten ontwikkeld.

1. Toon lef in uw verkiezingsprogramma en benoem concrete doelen voor nieuwe toekomstgerichte woonvormen die aansluiten bij de wensen en behoeften van uw inwoners.
2. Leg een streefpercentage of bandbreedte vast voor (betaalbare) collectieve woonvormen, en borg daarmee de realisatie van collectieve woonvormen in uw gemeente voor alle doelgroepen.
3. Stel een beleidskader collectieve woonvormen op (binnen de bebouwde kom en in het buitengebied) en inventariseer (en reserveer) potentiële locaties, waaronder locaties in bestaande wijken t.b.v. geclusterde woonvormen voor senioren en (zorgbehoevende) ouderen.
4. Verbind alle bouwende partijen - op gemeentelijke én particuliere grond - aan de gemeentelijke doelen voor collectief wonen, en stimuleer en faciliteer de samenwerking tussen burgerinitiatieven, woningcorporaties, zorginstellingen en ontwikkelaars.
5. Laat collectieven en coöperaties volwaardig meedoen bij vraag en aanbod. Stel informatie over vrijkomend vastgoed en bouwkavels tijdig en goed vindbaar beschikbaar voor de bewonersinitiatieven in uw gemeente of regio.
6. Maak collectieve inschrijvingen op één kavel mogelijk wanneer dit past binnen de kwaliteitseisen van de wijk en/of het buitengebied. Bijvoorbeeld binnen de Ruimte voor Ruimte-regeling. Hiermee kunnen meerhuishoudens profiteren van vrijkomende kavels en/of (maatschappelijk) vastgoed en kunnen investeringen en risico's gedeeld worden.
7. Toets initiatieven aan de hand van een bedoelingenlijst en zorg dat het initiatief met de beste bijdrage aan de ambities en doelen van uw gemeente wint en niet per se de hoogste bieder. Zorg voor objectieve en gelijke criteria voor iedere initiatiefnemer, zodat burgerinitiatieven (minimaal) evenveel kans maken als projectontwikkelaars.
8. Met tenders worden burgerinitiatieven bij voorbaat uitgesloten. Ontwikkel nieuwe financieringsmodellen of manieren van gronduitgifte. Zet een revolving fund op voor

leningen t.b.v. voorfinanciering. Wees bereid vormen van garantstelling af te spreken, eventueel samen met andere partijen.

9. Faciliteer ondernemende burgers zo praktisch mogelijk, met een integrale insteek, stroomlijn processen vanuit de 1-loket gedachte en verbind zo mogelijk vraag en aanbod.
10. Verlang van collectieven dat zij zich als rechtspersoon organiseren in een vereniging, stichting of coöperatie, en vereis (zo nodig) professionele begeleiding van het initiatief.

Kenniscentrum Sport & Bewegen

Vanuit de onpartijdige kennispositie kan het kenniscentrum de volgende zaken adviseren:

- Sport en bewegen heeft ook voor de individuele inwoners zelf verschillende effecten: fysiek, sociaal, emotioneel, persoonlijk, intellectueel en financieel.
- Maak gebruik van monitoring en data voor effectief lokaal sport- en beweegbeleid.
- En schakel het waardevolle netwerk in dat is opgebouwd rond het lokaal sportakkoord en/of het preventieakkoord. Zorg dat iedereen zich welkom voelt bij sport en bewegen en help verenigingen vitaal te blijven. Regelmatig met elkaar stilstaan hoe de uitvoering van het sportakkoord verloopt, draagt bij aan betere samenwerking en resultaten.

De specialisten van Kenniscentrum Sport & Bewegen staan niet alleen klaar voor beleidsmedewerkers en buurtsportcoaches om kennis te delen, maar ook voor raadsleden en wethouders. Maak er zeker gebruik van.

Platform31

Platform31 heeft een rapport geschreven over het toekomstperspectief van middelgrote gemeenten op basis van een aantal onderwerpen. Het doel van het rapport 'Op zoek naar een gedeeld handelingsperspectief voor middelgrote gemeenten' is om de middelgrote gemeenten te stimuleren om met elkaar in gesprek te gaan, aanpakken uit te wisselen en om van elkaar te leren. Zo zien zij Etten-Leur als 'werkstad' waarbij het van belang is om te blijven investeren in een passend woonaanbod en het belang van bedrijvigheid vast te houden.

Provincie Noord-Brabant over verkeersveiligheid

De ambitie van de provincie is om te gaan naar 0 verkeersdoden. Zij pleiten ervoor om Verkeersveiligheid daarom een prominente plaats te geven in de nieuw op te zetten coalitieakkoorden in Brabant. Dit doen zij door middel van een aantal pijlers:

Gedrag

Het eigen gedrag van mensen veroorzaakt 90% van de ongelukken. Daarom is investeren in gedrag (door permanente educatie, voorlichting en campagne) zo belangrijk. Zorg bijvoorbeeld voor goede verkeerseducatie op de scholen in de gemeente. De provincie heeft hier programma's voor.

Infrastructuur

Investeer in een gedegen risicoanalyse van de wegen. Onderzoek of de functie, de vormgeving en het gebruik van uw wegen en fietspaden in balans zijn. Richt op basis van deze analyse uw wegen en kruispunten duurzaam veilig in en zorg voor veilige fietsroutes conform CROW-richtlijnen. Pak eventuele ongevallenconcentraties in uw gemeenten aan. Neem verkeersveilige infrastructuur, in combinatie met gedrag en handhaving, op in uw programma's onder de Omgevingsvisie.

Handhaving

Zorg ervoor dat verkeersveiligheid een onderdeel is van het integraal veiligheidsplan in uw gemeente. Neem ook verkeershandhaving hierin op. Zorg ervoor dat er analyses zijn van risicofactoren op uw wegennet, zoals ongevallen en snelheden en bespreek deze met de politie. Op basis hiervan kunt u met de politie komen tot afspraken over de benodigde handhavingscapaciteit voor de belangrijkste speerpunten en –locaties in uw gemeente.

Sportinnovator

Sportinnovator roept alle wethouders sport op om 3% van de sport- en beweegbegroting voor innovatie te reserveren. Zij noemen hiervoor zes voorbeelden als inspiratie van innovatie in de sport:

- 1: Taakie; De digitale assistent vrijwilligerszaken, die het werven van vrijwilligers leuker en makkelijker maakt. Simpel en snel iemand vinden voor een taak of functie binnen de club is niet langer een vervelende uitdaging, want Taakie zorgt voor een betere match
- 2: WijkBeweegKaart; De WijkBeweegKaart inventariseert de beweegbehoeften, wensen, ideeën en huidige barrières van wijkbewoners, met speciale focus op de moeilijk bereikbare inwoners. Met als doel het effectief beweegvriendelijk inrichten van de wijk

- 3: Leer- en sportpark; Een modern, open en compleet park, waar sport, bewegen en onderwijs elkaar onderling versterken en dat aansluit bij de huidige behoefte met voordelen in beheer, exploitatie en gebruiksmogelijkheden.
- 4: Ijsbaan op innovatieve onderlaag; Multifunctionele ijsbaanconstructie die schaatsen op natuurijis sneller mogelijk maakt bij geringe vorst.
- 5: Duurzaam kunstgras; In Emmen ligt sinds kort het eerste biologisch afbreekbare kunstgras voetbalveld ter wereld dat bestaat uit biologisch afbreekbare kunstgrasgarens en invulkorrels. Aan het einde van de levensduur is het GreenMaxx-veld te recyclen of eindigt het als compost.
- 6: HoCoSto; HoCoSto staat voor Hot Cold Storage, een systeem waarbij door zonnecollectoren opgewekte warmte in een ondergrondse buffer opgeslagen wordt, waardoor deze in de winter gebruikt kan worden. HoCoSto wordt o.a. succesvol toegepast onder een openbare Pannakooi, waarbij de Zundertse voetbalvereniging VV Wernhout en de nabijgelegen sporthal profiteren van de opgewekte warmte.

Fietsersbond

De fietsersbond heeft, naar aanleiding van de input van hun achterban 4 prioriteiten vastgesteld. Namelijk:

- 1: Snelheidsverschillen tussen auto's en fietsers verkleinen, onder andere door een maximumsnelheid van 30 km/u in de bebouwde kom breed in te voeren
- 2: Veilige fietsroutes naar school maken
- 3: Fietspaden beter inrichten om valpartijen te voorkomen
- 4: Er voor zorgen dat iedereen veilig in het donker kan en durft te fietsen

Toiletalliantie

De toiletalliantie geeft aan dat 90% van de mensen moeite heeft met het vinden van een openbaar toilet. Zij benadrukken dat er al verschillende gemeenten zijn die bezig zijn met het realiseren van openbare toiletten. Zij hebben hiervoor een toiletnorm bedacht bestaande uit:

- Om de 5 km een toilet langs wandelpaden
- Om de 25 km een toilet langs fietspaden

JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)

Uit recent onderzoek van CBS blijkt dat in 2021 de helft van de volwassenen nog steeds kampt met overgewicht, schrijft de organisatie. Daarom geven zij een aantal suggesties mee, namelijk:

- Het verbinden van alle organisaties binnen de sport, welzijn, zorg, ruimtelijke ordening, onderwijs en het bedrijfsleven is essentieel.
- Via de JOGG-aanpak zorgen we voor een integrale aanpak binnen ons lokale netwerk: afstemming en samenwerking zodat jongeren opgroeien in een gezonde omgeving met goede sport- en beweegvoorzieningen, waarin ze niet worden verleid door ongezond aanbod.
- We maken gezond gedrag makkelijker en aantrekkelijker. Door het onder andere stimuleren beweging, gezond eten, stoppen met roken, gezond seksueel gedrag en het terugdringen van diabetes en depressie.
- Voorkomen is beter dan genezen. We zetten dan ook stevig in op preventie en vroegtijdig signaleren.
- We zetten in op begeleiding en voorlichting gericht op lichte opvoedondersteuning voor ouders, weerbaarheidsprogramma's in onderwijs of jongerenwerk, watertappunten, het stimuleren en faciliteren van sporten en bewegen voor alle doelgroepen en meer expertise in de wijkteams, om op allerlei manieren erger voorkomen.
- We werken samen in een gezondheidspact met partners als sportverenigingen, artsen, scholen en horeca om voor iedereen een gezonde leefstijl te bevorderen. Bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen om te komen tot een rookvrije generatie en om obesitas te voorkomen.
- Bij plannen voor de (her)inrichting van de openbare ruimte kijken we naar de mogelijkheden die dit biedt voor ongeorganiseerd sporten als hardlopen, fietsen en skaten. Bijvoorbeeld in parken en bij wandel- en fietsroutes, maar ook door samenwerking tussen sportverenigingen en initiatieven van bewoners.

ALS Patients Connected

De ALS-patiëntenvereniging heeft een protocol vastgesteld die gemeente kunnen toepassen in het WMO-beleid. In dit protocol roepen zij op om met meer maatwerk de ALS-patiënten in de gemeente te ondersteunen als het gaat om wonen, vervoer, een integraal plan voor de patiënt en ondersteuning.

Waterschap Brabantse Delta

Het Waterschap roept vooral op tot een goede samenwerking tussen het nieuwe gemeentebestuur en het Waterschap. Zij vinden de samenwerking vooral nodig op een drietal onderwerpen.

1. *Maak ruimte voor water*; Woningbouw of industrie kan het bodem- en watersysteem versterken. Plan daarom geen ruimtelijke ontwikkeling buitendijks of in gebieden met veel kwel en houdt genoeg ruimte over voor waterberging en infiltratie. Zo verkleinen we de kans op te veel of te weinig water in de toekomst.
2. *Iedere schop in de grond is klimaatbestendig*; Elke druppel die valt is waardevol. We moeten water en groen koesteren. Groen in de stad verbetert het milieu, zorgt voor een rijke biodiversiteit, vermindert luchtvervuiling, zorgt voor waterberging, dempt geluidshinder en verkoelt in warme periodes. Groen is ook essentieel voor een klimaatbestendige en duurzame omgeving.
3. *Klimaatonderlegger*; Om uw gemeente te helpen bij gebiedsontwikkeling heeft waterschap Brabantse Delta samen met gemeenten een klimaatonderlegger ontwikkeld. Het is één van de instrumenten om met u in gesprek te gaan, bijvoorbeeld over de woningbouwopgaven. Het is een kaart die per gebied de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van water toont: bijvoorbeeld waar de kans op wateroverlast groot is en waar niet.

Nationale Agenda Laadinfrastructuur

De voorzitter van deze landelijke stuurgroep roept op om werk te maken van een nieuwe laadinfrastructuur om hiermee bij te dragen aan het halen van de klimaatdoelen. Zij geven hiervoor een aantal suggesties mee aan het gemeentebestuur:

1. Zorg voor een dekkend netwerk aan (snel)laadinfrastructuur
2. Maak beleid als het gaat om de laadinfrastructuur
3. Neem voorbereidingen als het gaat om een ZE (zero-emissie) logistieke sector
4. Zorg dat de netcapaciteit op orde is.

Stichting Fairtrade Gemeente Nederland.

Er is een breed scala aan manieren waarop gemeenteraden kunnen omzien naar mensen buiten hun gemeentegrenzen, aldus de stichting. Ten eerste kunnen gemeenten zorgen voor een duurzaam inkoopbeleid. Gemeenten kopen jaarlijks voor miljoenen euro's in en hebben daarmee veel invloed. Daarnaast kunnen ze groepen burgers die in actie komen voor een betere wereld motiveren en ondersteunen zoals de Fairtrade Gemeente campagne.

Zij hebben hiervoor een aantal criteria opgesteld die gemeente kunnen hanteren om in aanmerking te komen voor het predicaat Fairtrade Gemeente.

Holland Solar

De branchevereniging van de Nederlandse zonne-energiesector, Holland Solar, wijst op de noodzaak om van zonne-energie voor gemeenten. Mede door de oorlog in Oekraïne is zonne-energie een steeds aantrekkelijkere vorm van (groene) energie waar gemeenten een heldere rol in kunnen spelen. Dat kunnen zij onder andere doen op de volgende manier:

- Maak een concreet plan voor opwekking van groene energie. Denk hierbij ook aan kleine initiatieven en houd rekening met de vergunningverlening
- Wees bewust van multifunctioneel gebruik van ruimte.
- Met de nieuwe Omgevingswet is het mogelijk voor gemeenten om gebouweigenaren te dwingen om zonnepanelen aan te leggen.
- Het is wellicht een idee om een uitzondering te maken op het heffen van OZB op deze installaties.

GGD West-Brabant

De GGD heeft een factsheet voor de gemeente Etten-Leur opgesteld waarin staat dat de eerste 1000 levensdagen cruciaal zijn voor een gezonde start van een mens. Daarnaast stellen zij dat werken aan gelijke gezondheidskansen begint bij het bieden van bestaanszekerheid. Daarnaast is preventie belangrijk voor een goede gezondheid. Zie ook het overdrachtsdocument dat het vorige Algemene Bestuur van de GGD West-Brabant voor gemeenten heeft opgesteld.

Energie Transitie Regie (ETR)

Eén van belangrijke thema's voor de komende vier jaar is de uitvoering van de energietransitie. Bij het opstellen van de Regionale Energie Strategie (RES), heeft u met uw buurgemeenten beleidsmatig vastgelegd welke -niet fossiele- energie bijdrage uw gemeente zal gaan leveren in 2030 en 2050. Een afspraak die u ook met de provincie en indirect met het rijk heeft gemaakt. Komende jaren komt het aan op de concrete uitvoering ervan. Ook de warmtevisie die u heeft opgesteld zal moeten worden vertaald naar een concreet uitvoeringsplan. Een plan dat er uiteindelijk voor gaat zorgen dat woningen en bedrijven van het gas af kunnen. Door onze expertise en ervaring op het gebied van de energietransitie, bieden wij u graag de helpende hand bij de uitrol van uw energiestrategie. In het besef dat u juist in deze periode veel informatie over velerlei beleidsterreinen krijgt toegestuurd, voegen

we slechts enkele beelden toe van mogelijkheden die ETR u biedt in deze zich snel ontwikkelende maatschappelijke belangrijke portefeuille. We zien graag deze informatie ook landen in het overdrachtdossier voor de nieuwbenoemde wethouder en zijn zeer bereid nadere toelichting te geven, alsmede in een ambtelijk voorgesprek. Wij zullen te zijner tijd contact opnemen met de nieuwbenoemde wethouder.

Taskforce wonen en zorg

Als regionale ambassadeurs van de Taskforce Wonen en Zorg willen zij aandacht vragen voor wonen en zorg. Zij maken zich zorgen over kwetsbare groepen als ouderen en mensen met een zorgbehoefte. Dit komt mede door de tekorten aan woningen en geschikt zorgpersoneel. Het formuleren van een goede Zorgwoonvisie is een goed begin volgens de ambassadeurs. Toch zien zij ook volop kansen. De zorg is nu al een belangrijke economische sector in onze regio en zal zich de komende jaren alleen maar verder ontwikkelen en professionaliseren. En doorstroming van ouderen naar meer passende woningen zorgt voor lange verhuisketens en dus meer kansen voor gezinnen en starters op de krappe woningmarkt.

A&O Fonds gemeenten

A&O fonds Gemeenten is het fonds van, voor en door alle Nederlandse gemeenten. Zij inspireren en ondersteunen bij organisatieontwikkeling en professionalisering van medewerkers. Zij hebben vier punten ontwikkeld voor een het nieuwe gemeentebestuur om aandacht aan te besteden.

1. Sta stil bij benodigde menskracht. Vraag je gemeentesecretaris of directeur bedrijfsvoering om mee te kijken met het coalitie- of raadsakkoord. Laat de wettelijke taken en de bestuurlijke ambities doorrekenen, kwantitatief en kwalitatief. Wat vereist het aan skills en vaardigheden en hoeveel FTE heb je nodig om de ambities waar te maken? Is daar een investering voor nodig?
2. Draag bij de aantrekkingskracht van jouw gemeente als werkgever. Laat jouw gemeente zich onderscheiden door goede werkomstandigheden, ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden. Wees niet bang daarin te investeren. Op termijn betaalt dit zich in veelvoud terug, door minder externe inhuur en minder kosten voor werving.
3. Creëer ruimte voor professionele ontwikkelkracht. Zorg voor voldoende budget voor ontwikkeling van medewerkers. Alleen een opleidingsbudget is niet genoeg. Houdt ook rekening met de tijd die nodig is om aan opleiding te besteden. Communiceer hierover zichtbaar met de portefeuillehouder en gemeentesecretaris zodat medewerkers

vertrouwen en enthousiasme voelen om hiermee aan de slag te gaan. Met zichtbare mogelijkheid tot groei en ontwikkeling bind je medewerkers aan jouw gemeente en hou je de kwaliteit van dienstverlening en uitwerking van bestuurlijke ambities hoog.

4. Blijf de komende vier jaar in gesprek. Gedurende de raadsperiode van vier jaar zullen de plannen en ambities ongetwijfeld bijgesteld worden. Er komen onverwachte mogelijkheden en uitdagingen en ook de financiële kaders zijn niet ieder jaar hetzelfde. Blijf daarom elk jaar bij de begroting in gesprek met het college en de ambtelijke staf over mogelijke kansen en knelpunten. Zo werk je vanuit drie kanten aan hetzelfde doel: het realiseren van bestuurlijke ambities, het uitvoeren van wettelijke taken en een goede dienstverlening aan de inwoners.

Taskforce RIEC Brabant Zeeland

Het RIEC vraagt aandacht voor het opnemen van een aanpak ondermijnende criminaliteit in het nieuwe coalitieakkoord. Doordat er meer geld komt vanuit Den Haag om ondermijning aan te pakken kunnen ook in de toekomst fenomenen zoals mensenhandel, de productie van- en handel in drugs en witwassen aangepakt worden. De rol van het lokale bestuur is volgens het RIEC hierin cruciaal. Zij doen hiervoor een tekstsuggestie voor het nieuwe coalitieakkoord, namelijk:

“De aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit is een zaak van lange adem en vergt een actieve samenwerking met onze partners om daarin succesvol te zijn. Ondermijnende criminaliteit raakt ook onze lokale gemeenschap. Wij stellen grenzen om de rechtsstaat te beschermen. Tegelijkertijd investeren wij vanuit preventie in kwetsbare personen en wijken zodat afglijden wordt voorkomen. Wij investeren in sterke maatschappelijke coalities met het oog op een weerbare lokale samenleving. Omdat ondermijning niet stopt bij onze gemeentegrens, werken wij in de regio samen in de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland.”

Alzheimer Nederland

De komende jaren zal het aantal mensen met Alzheimer verdubbelen in Nederland. Daarom heeft de stichting drie focuspunten voor dementiezorg in de gemeente:

1. zorg voor voldoende woonvormen voor mensen met dementie;
2. stel voldoende budget beschikbaar voor dagactiviteiten;
3. werk aan een dementievriendelijke samenleving. In de focusbrief leest u hier meer over.